

İkinci çeyrekte beklentilerin altında bir daralma kaydedildi.

Türkiye ekonomisi zincirlenmiş hacim endeksine göre yılın ikinci çeyreğinde yıllık bazda %1,5 oranında daraldı. Piyasa beklentisi ekonomideki küçülmenin %2 olacağı yönündeydi. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre çeyreklik bazda bakıldığında ise ekonominin ilk çeyrekteki %1,6'lık büyümenin ardından ikinci çeyrekte %1,2 genişlediği izlendi.

Türkiye ekonomisinin büyüklüğü 722 milyar USD oldu.

Türkiye ekonomisinin büyüklüğü dört çeyreklik toplama göre Haziran 2019 itibarıyla cari fiyatlarla 4 trilyon TL düzeyinde gerçekleşirken, USD cinsi GSYH bir önceki yılın aynı dönemine göre %18,4 azalarak 722 milyar USD'ye geriledi. Böylece kişi başına düşen milli gelirin ikinci çeyrek itibarıyla 9.000 USD'nin altına indiğini hesaplıyoruz.

Büyüme net ihracat desteklerken, yatırımlar aşağı çaktı.

2019'un ikinci çeyreğinde özel tüketim harcamalarındaki gerileme yıllık büyümeyi 0,6 puan ile önceki iki çeyreğe kıyasla negatif yönde daha az etkilerken, kamu tüketim harcamalarının büyümeye desteği devam etti. Böylece toplam tüketim harcamaları bu dönemde büyümeyi 0,2 puan ile sınırlı bir oranda aşağı çaktı. Cari fiyatlarla bakıldığında, beyaz eşya ve otomotiv gibi sektörlerde vergi indirimlerinin devam ettiği ikinci çeyrekte hanehalkının harcamalarının önceki çeyreğe kıyasla toparlanma kaydettiği gözleniyor.

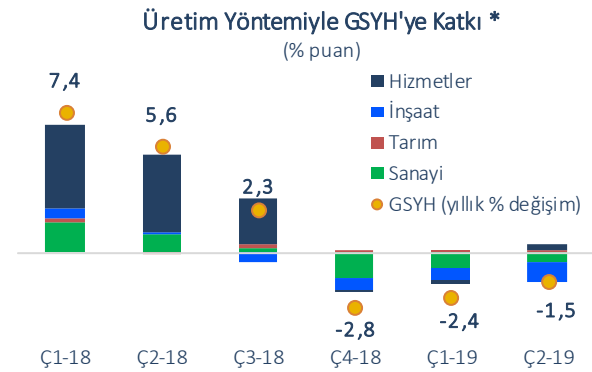
2018'in ikinci çeyreğinden bu yana büyümeyi güçlü bir şekilde destekleyen net ihracat yılın ikinci çeyreğinde de yıllık GSYH artışına 5,7 puan katkı sağladı. İhracat hacmi büyümeyi 1,8 puan yukarı çekerken, ekonomik aktivitedeki dengelenme paralelinde ithalat hacmindeki gerileme büyümeye 3,9 puan katkı verdi.

Yatırım harcamaları 2019'un ikinci çeyreğinde büyümeyi 7,1 puan ile güçlü bir şekilde aşağı çaktı. Söz konusu etkinin yaklaşık %75'i (5,4 puan) inşaattan kaynaklandı. Bu dönemde cari olarak yıllık bazda %23,5 gerileyen inşaat

yatırımlarının zincirlenmiş hacim endeksine göre de %29,2 azaldığı görülüyor. Makine ve teçhizat yatırımları zincirlenmiş hacim endeksine göre %16,5 oranında düşerek yatırımların negatif katkısında 1,7 puanlık rol oynadı.

Tarım ve hizmetler sektörleri yıllık bazda büyüme kaydetti.

Üretim yöntemine göre GSYH verileri incelendiğinde; ikinci çeyrekte sanayi ve inşaatın büyümeyi aşağı çektiği, hizmetler ve tarımın ise yıllık GSYH artışını yukarı yönlü etkilediği izlendi. Vergi ve sübvansiyon alt kalemi büyümeyi toplam 0,5 puan düşürdü.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre çeyreklik değişimlere bakıldığında, inşaat sektöründeki daralmanın art arda 5. dönemine ulaştığı görülüyor. 2018'in 4 çeyreğinde de daralan sanayi sektöründe ise bu yılın ilk iki çeyreğinde çeyreklik bazda büyüme kaydedildi.

Yılın ikinci yarısında yıllık bazda pozitif büyüme bekliyoruz.

2018'in son çeyreğinden bu yana yıllık bazda daralan Türkiye ekonomisinin yılın ikinci yarısında tedrici bir toparlanma eğilimine girmesini bekliyoruz. Yılın üçüncü çeyreğine ilişkin öncü göstergeler de genel olarak bu beklentimizi destekliyor. TCMB'nin faiz indirimlerinin iktisadi faaliyete etkisi ve finansal piyasalardaki gelişmeler yılın geri kalanında takip edilecek.

Harcamalar Yöntemiyle Büyümeye Katkıları (2009 zincirlenmiş hacim endeksi)

	2017					2018					2019		
	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	6 Ay
Tüketim	4,2	1,9	7,3	4,5	4,5	4,4	2,9	1,2	-3,9	0,9	-2,0	-0,2	-1,0
Özel	3,0	2,2	6,3	3,6	3,8	3,7	1,6	0,4	-4,7	0,0	-2,9	-0,6	-1,7
Kamu	1,2	-0,3	1,0	0,9	0,7	0,7	1,3	0,8	0,8	0,9	0,9	0,5	0,7
Yatırım	1,3	2,6	3,8	1,9	2,4	3,0	1,9	-1,3	-3,5	-0,2	-3,7	-7,1	-5,5
Stok Değişimi	-2,3	-1,0	0,2	4,0	0,4	3,4	-0,1	-4,4	-3,9	-1,5	-6,0	0,1	-2,9
Net İhracat	2,1	1,8	0,3	-3,2	0,1	-3,4	1,0	6,8	8,4	3,6	9,4	5,7	7,5
İhracat	2,3	2,4	3,6	1,9	2,5	0,2	1,0	3,1	2,2	1,7	2,0	1,8	1,9
İthalat	-0,2	-0,5	-3,3	-5,1	-2,4	-3,6	0,0	3,7	6,2	1,9	7,4	3,9	5,5
GSYH	5,3	5,3	11,6	7,3	7,5	7,4	5,6	2,3	-2,8	2,8	-2,4	-1,5	-1,9

Not: Tablodaki rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(*) Vergi ve sübvansiyonlar hariç

Kaynak: Datastream, TÜİK

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

İlker Şahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Gamze Can
Uzman
gamze.can@isbank.com.tr

H. Erhan Gül
Müdür Yardımcısı
erhan.gul@isbank.com.tr

Ayşim Kalkan
Uzman Yardımcısı
aysim.kalkan@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.